

اظهار نظر کارشناسی در خصوص "لایحه ایجاد سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابداری و حسابرسی"

بازگشت به نامه شماره 8/58208/108109 مورخ 1402/6/20، مجموعه نظرات و پیشنهادات اتاق ایران در خصوص "لایحه ایجاد سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابداری و حسابرسی" به شرح ذیل ارائه می‌گردد:

✓ لایحه مورد بررسی به منظور تمرکز وظایف نظارت بر حرفه حسابداری و حسابرسی از نهادهای فعلی (و در واقع خود انتظام) به سازمان ناظر و مستقل، پیشنهاد شده و هدف غایی آن را ایجاد شفافیت در اقتصاد و سالم سازی آن، پیشگیری از فساد و کشف آن و در نهایت فراهم سازی اعتماد عمومی به بازارهای مالی و دولت اعلام نموده است. به جز امر نظارت نهادی مستقل و عمومی بر امور حسابداری و حسابرسی که در صورت رعایت حداقل‌های حرفه‌ای، در کل امری مثبت است، یادآور می‌گردد که تمامی موارد و اهداف ذکر شده در لایحه، هم اکنون در ضوابط و مقررات وضع شده توسط دولت و مجلس برای سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی وجود دارد. در حال حاضر نیز دولت از طریق وزارت اقتصاد، ناظر اصلی و همه کاره حرفه حسابرسی است.

✓ لایحه پیشنهادی حاوی اشکالات و ایراداتی است که نشان از شتابزدگی در تدوین دارد. با عنایت به اینکه حدود 4 ماه پیش اساسنامه اصلاحی جامعه حسابداران رسمی ایران در هیات دولت تصویب و لازم الاجرا شده است، هم اکنون این سوال مطرح می‌گردد که با توجه تشابه دلایل توجیهی اساسنامه اصلاحی و لایحه حاضر، ضرورت ارائه لایحه مزبور و تغییر مستقیم و غیرمستقیم مقررات جامعه حسابداران چه می‌باشد؟

✓ با عنایت به هدف غایی لایحه که ایجاد شفافیت در اقتصاد و سالم سازی آن، پیشگیری از فساد و کشف آن و در نهایت فراهم سازی اعتماد عمومی به بازارهای مالی و دولت اعلام شده، اینگونه به نظر می‌رسد که طراحان لایحه شناخت کافی از حسابرسی و استانداردهای ناظر بر عملکرد آن ندارند. مطالبه امر مبارزه با فساد از سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی، به جای دستگاههای عریض و طویل نظارتی چون دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان مبارزه با پولشویی و چندین نهاد دیگر که مبارزه با فساد اساس ایجاد آنهاست، به عمد یا سهو، پوشش ناکارآمدی دستگاههای مذکور و در عین حال بی اثر نمودن حرفه نیم بند حسابرسی مستقل است.

✓ ساز و کار نظارت حرفه‌ای، سازوکاری پیچیده است و ناظر باید دارای حداقل ویژگی‌های علمی و تخصصی لازم برای نظارت بر حرفه باشد که در ترکیب هیأت امنا، این ویژگی ملاحظه نمی‌شود.

✓ برای رفع اشکالات موجود، نیازی به ایجاد بنای جدیدی نیست و می‌توان به جای روی آوردن به آزمون و خطا در ایجاد سازمان عریض و طویل دیگر که کارکرد آن نامعلوم است، ایجاد نهاد ناظر را از مسیر اصلاح منطقی اساسنامه فعلی سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی و اعمال تغییرات منطقی مدنظر دولت طی نمود.

✓ اغلب حسابداران مشغول به کار در امور حسابرسی، از آموزش دیدگان مدیران سازمانهایی نظیر موسسه حسابرسی، سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه و بودجه می‌باشند که به دلایل مختلف از سازمان حسابرسی خارج شده‌اند و به عنوان بخش خصوصی فعالیت می‌کنند. بنابراین اینگونه به نظر می‌رسد که لایحه حاضر از یک سوی ناظر بر بازگشت به گذشته و احیای سازمان حسابرسی می‌باشد و بر خلاف هدف تصریح شده موجب تضعیف حسابرسی مستقل خواهد شد.

✓ لایحه حاضر دارای ایرادات اساسی در ساختار سازمانی، حاکمیت شرکتی، مدیریت و سیاستگذاری فارغ از مبانی حرفه‌ای و اجماع فکری در اداره سازمان مزبور، فقدان استقلال لازم و دارای پتانسیل تعارض منافع می‌باشد.

✓ در بندهای (1) و (2) ماده (1) به ترتیب به اهداف و دامنه شمول این لایحه اشاره شده است. لازم به ذکر است که دامنه شمول که ناظر بر حرفه حسابرسی است، با اهداف لایحه که حرفه حسابرسی را به طور اعم مدنظر قرار دارد، تطابق ندارد؛ چراکه بخش حسابداری محدود به اشخاص مشمول مندرج در بند (1-2) نیست و دامنه آن گسترده می‌باشد.

✓ قبل از ارائه لایحه حاضر، در میان سیاستگذاران سخن از ایجاد سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابرسی و حسابداری در قالب یک نهاد عمومی غیردولتی با ترکیب سیاستگذاران متعدد از قوای سه‌گانه و سایر اشخاص بوده است. این در حالیست که در ماده (2) به این موضوع اشاره شده که در راستای نیل به اهداف این قانون "سازمان تنظیم مقررات و نظارت بر امور حسابداری و حسابرسی" به صورت موسسه دولتی مشمول تصریح نام با شخصیت حقوقی مستقل وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون تشکیل می‌گردد. با عنایت به اینکه این سازمان وظیفه نظارت بر سایر شرکت‌های دولتی (نظیر سازمان حسابرسی) را بر عهده دارد، بنابراین اینگونه به نظر می‌رسد که سازمان موردنظر نمی‌تواند استقلال لازم را داشته باشد و با دیگر شرکت‌های دولتی تعارض منافع خواهد داشت.

با توجه به نکات فوق الذکر، اتاق ایران مخالفت خود را با تصویب لایحه موردنظر اعلام می‌نماید.